

LIAUDIES BALSAS

KANADOS LIETUVIŲ SAVAITRAŠTIS

The PEOPLE'S VOICE, Lithuanian Weekly, Published by the Lithuanian Press Association, 160 Claremont St., Toronto 2, Ontario
Authorized as Second Class Mail, Post Office Department, Ottawa
and for Payment of Postage in Cash

Kaina 10 ct.

Nr. 29

Penktadienis, Liepos (July) 31, 1964, Toronto, Ontario

M E T A I XXXIII

Už Riaušes New Yorke ir Rochestery Kaltina Žiaurų Apsiejimą su Negrais

ROCHESTER. — New Yorke ir čia, Rochesteryje, įvyko didelės negrų riaušės. Čia buvo atsiųsta net 1,000 valstijos gardsmenų pagalbai vietinei policijai. Riuaušės kartojosi per kelias naktis. 750 areštuotų. Nemažai nukentėjusių. Materialių nuostolių padaryta už milijonus dolerių. Krautuvių langai išdažyti. Atsirado tokių, kurie plėšė krautuves.

Kaip čia, taip ir New Yorke, riuaušės prasidėjo dėl policijos kaltės. Čia kovos prasidėjo policijai užpuolus ant negro, būk tai girta, o New Yorke nušovus jauną negrą, kuris būk tai puolęs policininką. Bet negrų lyderiai, taipgi ir baltieji, kurie realiai žiūri į situaciją, kaltę už šias riuaušes verčia ant žiaurų apsiėjimo su negrais. Negrai, kaip čia, taip ir New Yorke, yra sukimšti į getus. Baisus skurdas, nedarbas, žiaurus traktavimas, negrų, policijos brutalumas — visa tai atsakingi už negrų desperatišką padėtį. Daug nereikėjo, ka duždegus gaisrą.

Kas įvyko New Yorke ir čia, buvo ne organizuotų žmonių kova, o žmonių neapykantos išsiveržimas. Jų kantrybė seniai išsisėmusi. New Yorke, kaip žinia, tokie išsiveržimai buvo ir anksčiau. 1945 metais per riuaušes, kurias išsukė baltojo policininko nušovimas negro kareivio, 5 asmenys buvo užmušti ir 500 sužeista. Bet iš to jokios išvados nebuvo padary-

Ma Hoffa Nagan Neba Juokais

CHICAGO. — Federalė džiūrė rado kaltu tymsterių unijos prezidentą James R. Hoffą laiškų ir telegramų apgavystę ir suokalbyje prieš unijos pensijų fondą. Federalė valdžia mini \$25,000,000 sumą. Jie su kitais šešiais pasisavinę nemažiau \$1,000,000.

Kovo mėnesį Hoffa buvo nubaustas 6 metais kalėjimo už bandymą papirkti džiūrimeną. Jis apeliavo šį nuosprendį.

Pagal dabartinius kaltinimus, jis ir jo draugai gali būti nubausti po 20 metų kalėjimo. Be abejonės, bus apeliacijos ir prieš šį sprendimą. Byla gali nusitęsti metus kitus.

ta. Negrų padėtis nebuvo gerinama. Negrų lyderiai prieš tokias riuaušes. Jie nori matyti negrus vedant kovą tvarkingai, be tokių riuaušių, krautuvių griovimo. Bet ne taip lengva išvengti riuaušių, kai žmonės diena diena kenčia skurdą, pažeminimą.

Negrai reikalauja taisyti padėtį: gerinti negrų gyvenimą ekonominiai, statyti namų, kad nebūtų toks susikimšimas, naudoti negrus policininkus negrų distriktuose ir t. t. Visų pirmausiai patraukti atsakomybėn tuos, kurie savo elgesiu išsukė riuaušes.

Daugiau Riuaušių Tarp Kinų su Malajiečiais

SINGAPORE, Malay. — Šio miesto gatvės vėl patvino kinais ir malajiečiais, kurie puldinėja vieni kitus. Kinai yra turtingesni, turi paėmę biznius į savo rankas. Tarp jų ir vietinių gyventojų visuomet buvo nesutikimų. Dabar tai išsiveržė į riuaušes.

Susirėmimuose sužeistų skaičius jau viršija 300, tiek į ligonines atgabentų, o lengviau sužeisti nevežami į ligonines.

Daugiau kaip 1,000 žmonių areštuota už pasirodymą gatvėse, kas uždrausta būk tai su laikymui nuo riuaušių.

Prancūzijos Valdžia Vidurio Rytuose

INSTABUL, Turkija. — Trys musulmonų tikybos valstybės čia planuoja nustatyti vieningą ir Jungtinėms Valstijoms nepriklausomą politiką. Sakoma, konferencijoj daro poveikius Prancūzijos užsienio politika. Prezidentas De Gaulle stengiasi sudaryti "vidurio jėgą", kuri galėtų visai nepaisant JAV politikos veikti.

Turkija, Pakistanas ir Iranas yra CENTO nariai, tai buvo Jungtinių Valstijų sukurtas blokas savo politikai vesti Vidurio Rytuose.

De Golle čia, kaip Pletrytinėj Azijoje, veda savo politiką.

KENJOJ BŪSIANTI TIK VIENA PARTIJA

NAIROBI. — Kenjos premjeras Jomo Kenjato pareiškė, kad Kenja tuoj turės tik vieną partiją arba vienos partijos sistemą. Jo pareiškimą karštai užgyrė 50,000 minia.

Dabar Kenjoj veikia dvi partijos. Kenjatos partija turi 78 atstovus, o opozicinė — 40.

Afrikoje visa eilė naujų valstybių įvedė vienos partijos sistemą.

GALI ATSAKYTI LAUZYTI PIKIETĄ

TORONTO. — Šešios unijos, kurios tebedirba prie trijų didelių Toronte, pareiškė leidėjams, kad gali būti sunku tęsti darbą ilgai, kadangi nariai gali atsakyti eiti per pikieto liniją.

Star, Telegram ir Globe and Mail dienraščių tipografistai streikuoja jau kuris laikas, bet laikraščiai išeina, kadangi kitos 6 unijos nestreikuoja.

Sudeginti Visus Bomberius, -- TSRS

ŽENEVA. — Semionas Carapkinas, Tarybų Sąjungos delegacijos pirmininkas, nusiginklavimo konferencijoje pasiūlė, kad visos valstybės sudegintų ir sunaikintų visų rūšių bomberius, kaip žygi pasirodymą pasaulyje taikos.

Tuojuo prieš tą pasiūlymą išstojė Jungtinių Valstijų delegatas C. H. Timberlake. Jis sako, kad pirmoje vietoje lai Tarybų Sąjunga sunaikina apie 500 "TU-16" bombnešių, o tada ir Jungtinės Valstijos tiek pat sunaikins pasenusių "B-47" bomberių.

Vairuotojai Laimėjo Savo Trumpą Streiką

TORONTO. — Buvo susitarkavę 800 gatavo cemento išvežimo vairuotojai. Samdytojai galų gale sutiko pasirašyti naują sutartį.

Pagal sutartį, vairuotojų darbo diena sutrumpinama 1 valanda. Taipgi algos pakeliamos 25 centais į valandą.

Jungtinės Valstijos Nori Kaip Nors Pasmaugti Kubą

WASHINGTON. — Jungtinių Valstijų valdžia susišaukusi čia visų Amerikos valstybių, išskyrus Kanadą, atstovus privertė pasirašyti rezoliuciją, reikalaujančią, kad visos Amerikos valstybės taikytų sankcijas Kubai, kuri vedanti "agresiją ir subversiją" prieš Lotynų Amerikos šalis.

Tiesa, po rezoliucija nepasirašė Meksika, Čilė, Bolivija ir Urugvajus. Meksika griežtai išstojė prieš sankcijas. Kita,

Lenkija Minėjo 20 Metų Sukaktį

VARSUVA. — Liepos 22 dieną Lenkijoje įvyko paminėjimas 20-ties metų nuo įsteigimo liaudies vyriausybės, kuris įvyko 1944 metais Liubline.

Tada suorganizuota Lenkijos vyriausybė iš lenkų, kurie buvo pasitraukę į TSRS, suorganizavo dvi Lenkijos armijas, kurios kartu su TSRS jėgomis dalyvavo Lenkijos išlaisviniame.

Į Lenkijos šventę buvo atvykęs Tarybų Sąjungos premjeras Chruščiovas, Rytų Vokietijos vadas Walteris Ulbrichtas, Čekoslovakijos — Antonis Novotny ir atstovai iš kitų socialistinių valstybių.

Nežinia Kas Bus Kipro Saloje

NICOSIA. — Jungtinių Tautų jėgos Kipre atsiduria vis keblėnėn ir keblėnėn padėtin. Graikai gabeną ginklus ir amuniciją į Kiprą ir tvirtina savo jėgas. Jungtinių Tautų komanda neturi autoriteto sulaukyti.

Jungtinių Tautų sekretorius U Tant susirūpinęs situacija. Jis pareiškė, kad jis nepatenkintas, jog Makarios neleidžia JT kareiviams pasirodyti prieplaukoj, kur iškeliami ginklai ir amunicija. JT kariams varžoma ir kitur.

Makarios pareiškė, kad jis nepasirengęs daryti nuolaidas. Kipras esąs neįveikiama tvirtovė. Reiškia, susitarimui progos labai mažos.

Nekurios šalys, turinčios karių Kipre, galvoja apie ištraukimą savo karių.

vykdymas sankcijų paliktas kiekvienai valstybei praveisti atskirai.

Kuba siūlo Jungtinėms Valstijoms ir kitoms šalims sugyvenimą, prekybą. Jei kitos šalys nekludys Kubos, tai ir Kuba nesikiš. Ji siūlo net derėtis dėl atlyginimo už nusavintus turtus. Bet JAV nenori gerų santykių ir kitus verčia sekti paskui.

Nekurie stebėtojai teigia, kad ši konferencija tikrai parodė didelį nesutarimą Amerikos valstybių organizacijoje. Jeigu ne tas faktas, kad jos visos turi taikstyti JAV, kitaip negautų paramos, tai tokia rezoliucija nebūtų praėjusi. Dauguma šių valstybių vyriausybių laikosi tikrai JAV pagalba. Jei ne tas, seniai būtų jos buvusios nuverstos.

Meksika, kuri kiek tvirčiau stovi, griežtai pasmerkė JAV reikalavimą bausti Kubą už tai, kad ji pasirinko kitą kelią.

Kuba, iš kitos pusės, netaip jau labai bijo tos blokados. Ji prekiauja su Anglija, Kanada, ir kitomis Vakarų šalimis. Ji prekiauja su socialistinėmis šalimis. Tai ne taip lengva įveikti ją. Priimtoji rezoliucija gali būti tik propagandinis popieris, patenkimui JAV dešiniųjų ir Kubos bėglių.

Prie to, JAV atsakymas tartis su Kuba dėl normalizavimo santykių rodo, kad JAV nerūpi taika, sugyvenimas su Kuba. Tai rodo, kad JAV nori kaip nors pasmaugti Kubą.

Puldami Desperacijon Provokuoja Karą

SAIGON. — Pietinio Vietnamo aviacijos komandantas Nguyen Cao Key pasigyrė, jog jo komandoje lakūnai puldinėja Šiaurinį Vietnamą ir nuleidinėja savo žmones darymui sabotažo.

Sabotažo tačiau ten nesigirdi ir nesimato. Atrodo, kad nuleisti sabotažai daro ką kitą. Bet jo pasigyrimas rodo, kad Pietinio Vietnamo militaristai matyti puldmi desperacijon dėl nepasisekimų prieš partizanus, provokuoja karą Šiauriniame Vietname.

Toks sabotažas juk yra agresijos žygiai.

Išsivežu Geriausius Įspūdžius

Vilniuje trumpai viešėjo Suvienuytųjų Nacijų Organizacijos Generalinio sekretoriaus skyriaus vedėjas p. Gilermas Kaprarijas. Svečias susitiko su "Tiesos" bendradarbiu M. Jackevičium ir davė jam interviu, kurį, kiek patrupinę, čia spausdiname. — Red.

Prieš atvykstant į Lietuvą, Jums teko lankytis kitose tarybinėse respublikose?

Buvau Leningrade, o po to Estijoje ir Latvijoje. Man labai patiko šių respublikų sostinės — Talinas ir Ryga. Taline daugiausia gėrėjaisi puikiais architektūros paminklais. Užtat Rygoje turėjau progos pamatyti tiek senuosius miesto rajonus, tiek ir naujuosius, neseniai iškilusius.

Kokį įspūdį paliko Jums Vilnius?

Jūsų sostinėje man "pasisekė" — mat, buvau joje ne vieną dieną (kaip Rygoje ir Taline) o ištisas dvi. Gaila, kad taip mažai, bet ir per šį trumpą laiką spėjau pamatyti nemažai įdomaus ir džiugaus.

Mane Vilniuje daug kas maloniai nustebino. Vos tik išklyvas nusileido aerodrome, mane sutikusieji atstovai L. Kapočius, T. Černiauskas, A. Vaitutskas ir kiti taip nuoširdžiai rūpinosi manimi, kad net nežinau, kaip atsiderkoti. Šitas nuoširdumas, noras kuo daugiau man parodyti, palyginti "pietietiškesnis" lietuvių temperamentas, negu Estijoje ir Latvijoje, leido man padaryti išvadą, kad mano tėvynės Urugvajaus ir Lietuvos gyvenytojai nedaug kuo skiriasi.

Kaip jau paprastai būna, iš pradžių malonių palydovų dėka susipažinau su be galo įdomiais Vilniaus architektūriniais paminklais ir jo žavingomis apylinkėmis. Bet pasakysiu atvirai, kad dar didesni įspūdį man padarė nauji gyvenamieji rajonai. Apžiūrėjau Antakalnio gatvę ir nustebau, sužinojęs, kad visa tai pastatyta per kokių penkerius metus. Šioje gatvėje padariau nemažą nuotrą. Dalį jų fotografavau taip, kad būtų matyti kontrastas, t. y. naujų namų fone senus namelius. Kadangi Jūs taip sparčiai statote, "bijau", jog po metų kitų, jei pavyks vėl apsilankyti Vilniuje, nebegalėsiu Antakalnio gatvėje nufotografuoti senų namelių.

Tačiau visų didžiausią įspūdį man paliko sekmadienį vakare stadione matyta moksleivių dainų šventės antroji dalis. Stebėtis turėjau daug kuo. Tiek puikiu visos šokių programos organizavimu, šventėje vyravusia kolektyviškumo dvasia, moksleivių drausmingumu, jų betarpišku, natūraliu noru šokiais išreikšti džiaugsmą savo šviesia jaunyste. Noriu pridurti, kad, prieš pradėdamas dirbti Suvienuytųjų Nacijų Organizacijos Generaliniame sekretariate, dėščiau Montevidėjaus aukštosios mokyklos ir todėl gerai žinau, kaip sunku surengti tokius masiškus festivalius.

O tasai, kurį mačiau vakar, taip natūraliai plaukte plaukė, kad tik stebėtis reikėjo.

gerai grojo ir didžiuliai akordionistai bei pučiamųjų orkestrai. Tačiau man ypač patiko mažyliai — kaip jie, tokie gražiai savo skoninguose rūbeliuose, sugebėjo atlikti gana sudėtingus šokius ir nė kiek nesidrovėjo. O dar labiau tai, kaip juos broliškai įvedė į žaliąją veją vyresni moksleiviai. Juk tik tai ryškiai simbolizuoja jaunimo draugystę, stipresniojo rūpinimąsi silpnesniu.

Ir dar viena svarbi "smulkmena". Mane stebino pagarba ir meilė mokytojams. Tai buvo ypač matyti, kai baigėsi oficialioji šventės dalis, o jaunas dar vis nesiskirstė, "keldamas į padanges" savo mokytojus, dirigentus, žodžiu, visus tuos, kurie prisidėjo prie šios puikios šventės.

Tada ir pagalvojau, kad toks šio festivalio dalyvių entuziazmas ir yra geriausias įrodymas, kad Jūsų šalyje auga puiki, šviali jaunoji karta. O kad jai skiriamas visokeriopas dėmesys, supratau ir iš to, kad į šią šventę susirinko tiek daug žiūrovų. Mane tai taip pat nustebino.

Vilniuje man dar teko lankytis neseniai pastatytoje Respublikinėje bibliotekoje ir "Tiesos" redakcijoje. Gaila, kad taip trumpai viešėjau šiame gražiame mieste, iš kurio išsivežu geriausius įspūdžius.

LONDON. — Vakarų Europos laikraščiai plačiai rašo ir balsiais vaizdais piešia Niujorko Harlemo riaušes, kurios užtruko kelias dienas.

Tai bent agurkėlis

Kėdainių melioratoriai pirmieji respublikoje pradėjo intensyviai sausinti šlapias dirvas ir pelkes, kirsti krūmus. Jau dabar gamybinės valdybos kolūkiuose ir tarybinuose ūkiuose atkovota iš gamtos daugiau kaip 20,000 hektarų šlapių žemių. Šiomet melioravimo statybos valdyboje sudaryta 15 kompleksinių brigadų, kurios nusaugins dar 4,000 hektarų šlapių dirvų.

Nuotraukoje: melioravimo darbai Sirutiškio tarybiname ūkyje.

Rūkantieji Trumpiau Gyvena

Prieš dešimt metų Niujorke gydytojų suvažiavime buvo minimos rūkymo rūšys su susirgimais kai kuriomis vėžio formomis. Prieš dvejus metus D. Britanijos Karališkoji medicinos akademija šią prielaidą patvirtino. Tuomet JAV prezidentas Dž. Kenedis pavedė specialiai sudarytai komisijai paruošti tuo klausimu išsamų pranešimą, paremtą amerikiečių mokslininkų tyrimų duomenimis.

Šių metų sausio 13 d. komisija paskelbė savo dviejų metų tyrinėjimų rezultatus 400 puslapių apimties knygoje, pavadintoje "Rūkymas ir sveikata". Paskelbti duomenys paremti 1,123,000 JAV piliečių stebėjimu bei apklausa. Jie sukėlė stiprią reakciją JAV visuomenėje.

Įvairių ligų ryšys su papirosų rūkymu buvo jau anksčiau nustatytas. Ypač didelį nerimą

kėlė nuolat gausėję susirgimai plaučių vėžiu, arteroskleroze, lėtiniu bronchitu bei plaučių išsiplėtimu. Šios ligos JAV sudaro pagrindinę mirtingumo priežastį. Pavyzdžiui, 1962 m. JAV mirė daugiau kaip 500,000 žmonių arteroskleroze, 41,000 — plaučių vėžiu ir 15,000 — bronchitu bei plaučių išsiplėtimu. Tyrimų duomenys rodo, kad per pastarąjį dešimtmetį ypač smarkiai išaugo mirtingumas nuo plaučių vėžio.

Minėtoji koimsija tabako kenksmingumą sveikatai tyrinėjo trimis būdais: atliekant bandymus su gyvuliais, klinikius ir epidemiologinius tyrimus.

Atliekant bandymus su gyvuliais, pastarieji buvo veikiami tabako dūmais bei įvairiomis tabako dervomis. Buvo įrodyta, kad tabako dervos kai kurios sudėtinės dalys sukelia vėžį. Kitos sudėtinės dervos dalys, nors pačios ir nesukelia vėžio, tačiau sudaro palankią aplinką vėžiui formuotis arba mažina organizmo atsparumą vėžį sukeliančių medžiagų atžvilgiu.

Atliekant klinikius bandymus, buvo stebėta ir pažiūrėta tūkstančiai pacientų. Šių bandymų išvada — rūkantieji dažniau serga įvairiomis ligomis ir jas sunkiau perseraga už nerūkiančiuosius. Rūkantiųjų tarpe buvo pastebėti dažnesni kūno ląstelių pakitimai, taip pat patologiški pakitimai plaučiuose.

Epidemiologiniai žmonių tyrimai parodė, kad rūkantieji dažniau serga plaučių vėžiu, negu nerūkantieji. Rūkantieji dažniau serga lėtiniu kosuliu, dusuliu, krūtinės ląstos ligomis. Jų plaučių pajėgumas būna nusilpęs. Visos tos ligos stiprėja, ligoniui toliau rūkant, ir švelnėja metus rūkyti. Kaip jau minėta, atliekant tyrimus, buvo apklausta, stebėta ir apžiūrėta 1,123,000 JAV piliečių.

Komisijos išvada — mirtingumas nuo minėtųjų ligų rūkančiųjų tarpe 63 procentais didesnis, negu nerūkantiųjų.

Pagal atskiras mirties priežastis mirtingumas rūkančiųjų tarpe yra nuo 1.7 iki 10.8 karto didesnis, negu nerūkantiųjų. Pavyzdžiui, mirtingumas nuo plaučių vėžio rūkančiųjų tarpe 10.8 karto didesnis, bronchito ir plaučių išsiplėtimo — 6.1, burnos ertmės vėžio — 4.1, ryklės vėžio — 3.4, virškinimo trakto vėžio — 2.8, arteroskleroze — 1.7-2.6 karto didesnis, negu nerūkantiųjų.

Taip pat buvo nustatyta, kad mirtingumas rūkančiųjų tarpe pareina dar ir nuo rūkymo intensyvumo.

Buvo tiriami 40-60 metų amžiaus vyrai. Didžiausias skirtumas mirtingume tarp rūkančiųjų ir nerūkantiųjų pastebėtas 40-50 metų amžiaus ribose. Vyresnio amžiaus žmonių tarpe šis skirtumas mažėja. Žymiai daugiau miršta žmonių, pradėjusių rūkyti iki 20 metų amžiaus, palyginus su tais, kurie pradėjo rūkyti, sukakus 25 metams.

**Doc. E. Borkauskas
Gydytojas A. Gasys**

(Moksias ir Gyvenimas)

Pajūrys Bus Švarus

Klaipėda. — Iki šiol tanklaiviai, atplaukiantys naftos produktų į Klaipėdos uostą, išpildavo balastinius vandenis atviroje jūroje ir dažnai užterdavo naftos atliekomis Melnragės, Girulių ir Palangos paplūdimius.

Dabar ši negerovė pašalinta. Naftos perpylimo bazėje baigti statyti balastinių vandenių valymo įrenginiai. Tanklaiviai balastinio vandens neišpils daugiau jūroje, o laivui prisivartavus prie krantinės, išpumpuos į specialius rezervuarus. Iš čia surinktieji vandens bus praleidžiami per istisą valymo sistemą, kuri išskirs užsilikusią naftą. Išvalytas švarus vanduo vamzdžiais nutekės į jūrą. Tokiu būdu kiekviena mėnesį iš balastinių vandenių bus surenkama iki 300 tonų naftos produktų, kurie būdavo išpilami į jūrą. Per metus jais bus galima pripildyti vidutinį tanklaivį, o svarbiausia — nebus teršiamas jūros vanduo ir pakrantė.

Paieškojimas

Paieškau mano broį Juozą Kvietkauską, sūnų Juozo, kilusį iš Kazlų Rūdos, Kardokų kaimo. Apie 1945 metus gyvenusį Vokietijoje anglų zonoje.

Prašau atsilipti ar ką nors žinančių apie jo likimą maloniai prašau man pranešti.

Marcelė Dominienė - Kvietkauskaitė, Kaunas, Sąjungos a-tė Nr. 10, Butas 15, Lithuania, USSR.

Iš I

Sveikatos mir Marsh painform kalės apraud planas bus part 1965 metų. Ji ną užgirs visos

Ji turėjo pas vincijų sveikat norėjo išgirsti Kiek matyti, ta cipo pritarė tol

Planas būsią ateinančio pav patiekta visų riaušybėms, ka tų ir savo įneš

Parlamentas ma, pagal kurį tų palengvinam skolos studijon

Federalė vyr atstymą, sumd už studentų p bankuose ir k staigose.

Kiek matyti, atsakys nuo p jos su federale klausimu. Bet iš federalės vy gų apmokėjin studentų pasko provincijos fin

Apilankyk geriausiai p

Dėl platesn

LIE

"Liaudies I išleidžiamų laik

Dienraštis. Tris kartu: Du kart j Savaitrašti DVISAVA Mėnesiniai LAS IR GYVE Laikraščių Priimame kame persiunti nadiškais pašte Taipgi prii virš vardintų la tines.

Pusmetinių "Sporto" — \$2 ir Menas" — \$ mas" — \$1.50; \$2.00.

Prenumers ir turi būti už metais, kad ga

Užsakymu Liaudies Balsas

Iš Kanados Gyvenimo

Sveikatos ministras Judy LaMarsh painformavo, kad medicinės apdraudos (medicare) planas bus paruoštas pradžioje 1965 metų. Ji mano, kad planą užgirs visos provincijos.

Ji turėjo pasitarimą su provincijų sveikatos ministrais. Ji norėjo išgirsti jų nuomones. Kiek matyti, tai jie visi iš principo pritarė tokiam planui.

Planas bus paruoštas iki ateinančio pavasario, o paskui pateiktas visų provincijų vyriausybėms, kad jos apsvartytų ir savo įnešimus duotų.

Parlamentas svarsto įstatymą, pagal kurį studijuojantiems palengvinamas gavimas paskolos studijoms tęsti.

Federalė vyriausybė, pagal įstatymą, sumokėtų palūkanas už studentų paskolas, gautas bankuose ir kitose finansų įstaigose.

Kiek matyti, tai Kvebekas atsisakys nuo pilnos kooperacijos su federale vyriausybe šiuo klausimu. Bet jis linkęs gauti iš federalės vyriausybės pinigų apmokėjimui procentų už studentų paskolas iš Kvebeko provincijos finansinių įstaigų.

Federaliame parlamente buvo iškeltas klausimas, kad Toronto dienaarščiai, kurių tipografistai streikuoja, yra iššmugeliaję į Kanadą streikolaužius iš Jungtinių Valstijų.

Premjeras Pearsonas pažadėjo atkreipti atydą į šį klausimą.

Buvęs subkontraktorius kelių statyboj liūdijo, kad jis sumokėjo \$1,500 Kvebeko prokurorui Hamel'ui kyšio, kad gautų \$4,200 žyvro kontraktą.

Zyvas turėjo būti pristatytas keliams vesti Hamelio raide.

Kanados gyventojų skaičius pasiekė 19,237,000.

Per metus taiko padidėjo 341,000 asmenų.

Daugiausia padidėjo Ontarijos gyventojų skaičius. Ontarijos provincija dabar turi 6,586,000 asmenų. Tai daugiau negu trečdalis Kanados gyventojų. Kvebekas stovi antroje vietoj su 5,562,000 asmenų.

Nuo sausio 1 dienos Kanados katalikų bažnyčiose pamaldos bus laikomos anglų ar francūzų kalbomis.

Winnipeg arkivyskupas G. B. Flahiff sako, kad Vatikano patvarkymą užgyrė Kanados katalikų dvasiškijos pasitarimas.

Imigracijos ministerija patvarkė, kad Arturo Esparillat, Dominikonų respublikos diktatoriaus Trujillo teroro vadas, būtų išdeportuotas.

Jis buvo išdeportuotas praėjusiais metais spalio mėnesį, bet tuoj vėl sugrįžo.

Bet jo žmona ir vaikai gali gyventi Kanadoje. Ar jie pasiliks Kanadoje, pranešime nesakoma.

Kanadietis

Kas Kaip Remia

Liaudies Balsas

Geo. Naujokas, Pefferlaw, Ont., per J. Valiną pridavė \$5.00 aukų dėl LB vasarinės paramos.

J. Užunaris, Windsor, Ont., prisiuntė atnaujintų prenumeratų ir nuo A. S. 50 c. aukų.

P. Armonas, Edmonton, Alta., atostogų proga lankėsi LB raštiniėje, užsiprenumeravo LB sau ir užrašė broliui į Lietuvą.

A. Balsiai, Toronto, per P. Gutauską pridavė dėl LB vasarinės paramos \$20.00 aukų.

J. Paltanavičius, Edmonton, Alta., atsinaujindamas prenumeratą paaukojo \$2.00.

J. Lesevičius, Montreal, prisiuntė paskeibti paminėjimų ir nuo V. Knystautienės ir S. Ježimsko \$5.00 aukų.

P. Glaveckas, Baltimore, Md., pakeisdamas adresą prisiuntė \$5.00 aukų.

I. Baisas, Toronto, pridavė \$5.00 aukų.

Visiems už pasidaryvimą ir aukas širdingai ačiū. Administracija

50,000 ANČIUKŲ

TRAKAI. — Merkio tarybiniai gyvulių auginėjai pasizadėjo šešiaisiais septynmečio metais, be galvijų ir kiaulių, išauginti ir 50,000 ančių. O tai sudarys 50 procentų tarybiniam ūkyje pagamintos mėsos.

Paukštinkės G. Gaidulevič, M. Persinskienė, zootechnikė A. Žemaitienė ir kitos stengiasi sumažinti paukštienos savikainą. Ančiukai auginami daugiausia ne prie vandens, bet patalpose. Taip jie greičiau auga. Fermoje laikome 23,000 ančių. Daugiau kaip 5,000 jų pasiūsta į mėsos kombinatą.

Su Laimikiais

Klaipėda. — 175 paras truko didžiojo žvejybos tralerio-šaldytuvo "Vytautas Montvila" pastarasis reisas Pietų Atlante. Per tą laiką laivo įgula Afrikos pakrantėse sugavo 28,400 centnerių žuvies vietoje 26,300 centnerių pagal planą.

Šiomis dienomis traleris "V.

Jauna Kanados radio dainininkė Judy Ginn.

Montvila" prisišvarstavo prie žvejybos uosto krantinės. Dabar iš laivo sparčiai iškraunami šaldytos straudės, jūrų karosai, sardinės ir kitokios pietų jūrų žuvis.

Po poros dienų su laimikiais iš pietų jūrų sugrįš į uostą ir kitas plaukiojantis fabrikas "Zigmas Angarietis".

Apsilankykite savo tėvynėje naudojant patarnavimą geriausiai patyrusių Rytinėn Europon kelionų ekspertų. Dėl platesnių informacijų prašome kreiptis:

Kennedy Travel Bureau Ltd.
296 QUEEN ST. WEST, TORONTO 28
Tel. 9-2229

LIETUVOS SPAUSDINIAI

"Liaudies Balso" raštiniėje galima gauti Tarybų Lietuvos išleidžiamų laikraščių ir žurnalų.

Dienraštis "TIESA"

Tris kartus į savaitę išleidžiamas "SPORTAS"

Du kart į savaitę išleidžiamas "LIETUVOS PIONIERIUS"

Savaitraštis "LITERATURA IR MENAS"

DVISAVAITINIS žurnalas "ŠVYTURYS"

Mėnesiniai žurnalai: "TARYBINĖ MOTERIS", "MOKSLAS IR GYVENIMAS" ir "MŪSŲ SODAI".

Laikraščių kainos po 5 c., o žurnalių po 25 c. egzempliorius.

Priimame užsakymus ir paštu. Prisiuntus mokestį apmokame persiuntimą. Mažesnius užsakymus galite prisiusti ir kandiškais pašto ženklais.

Taipgi priimame ir naujas bei atnaujintas prenumeratas virš vardintų laikraščių ir žurnalų. Bet šiuo tarpu tik pusmetines.

Pusmetinių prenumeratų kainos: "Tiesos" — \$3.00; "Sporto" — \$2.00; "Lietuvos Pionierius" — \$1.50; "Literatūra ir Menas" — \$1.00; "Švyturys" — \$2.50; "Mokslas ir Gyvenimas" — \$1.50; "Tarybinė Moteris" — \$1.00; "Mūsų Sodai" — \$2.00.

Prenumeratos priimamos tik 1964 metų antram pusmečiui ir turi būti užsakytos ne vėliau kaip gegužės mėnesį šiais metais, kad gautus nuo liepos 1 d. 1964 m.

Užsakymus siųskite su Money orderiais adresu:

Liaudies Balsas, 160 Claremont St., Toronto 3, Ont. Canada.

Ukrainska Knyha

ir kitas Tarybų Sąjungos Respublikas

UKRAINSKA KNYHA

Priimam persiuntimui gatavai sudarytus siuntinius tik iš naujų drabužių, medžiagos, avalynės, maisto ir kitko.

Suteikia Patoglausį ir Greičiausį Patarnavimą. Muitas ir kitos persiuntimo išlaidos apmokamos per mūsų firmą ir gavėjui nieko nebereikia primokėti.

Ukrainska Knyha centras ir skyriai randasi:

TORONTE: — 962 Bloor St. W.

WINNIPEGE: — 613 Selkirk Ave.

EDMONTONE: — 10803 — 95 St.

VANKUVERYJE: — 2643 E. Hastings St.

Toronto įstaigoje turime gerą pasirinkimą įvairių medžiagų, drabužių, avalynės bei odos dėl siuntinių.

Toronto įstaiga atdara kas dieną nuo 9 val. ryto iki 6 val. vakaro. Sekmadieniais ir pirmadieniais uždaryta. Rašant mums laiškus, prašome rašyti anglų kalba.

Centrinė raštinė

Ukrainska Knyha

962 BLOOR ST. W. — TORONTO 4, ONT.

Telefonas: LE. 4-7551

Liaudies Balsas

SAVAITINIS KANADOS LIETUVŲ LAIKRAŠTIS
LEIDŽIAMAS SPAUDOS DRAUGIJOS

Prenumeratos Kaina:

Kanadoj ir Didžiojoje Britanijoje metams \$4.00; pusel metų \$2.00
Visur kitur metams \$4.50; pusel metų \$2.25

LIAUDIES BALSAS

160 Claremont St., Toronto 3, Ont., Canada

Telefonas: Empire 6-4358

DARBAS IKI GYVOS GALVOS

Fotų graviruotojai Toronte išsikovoje iš samdytojų užtikrinimą, kad tie, kurie dabar dirba, nebus atleisti iš darbo, kol jie gyvens. Kaikas, sako vienas stebėtojas, labai apsidžiaugė. Girdi, surastas būdas kovai prieš automaciją. Jei samdytojai negalės išmesti darbininkų, tai automacija nebus pavojinga. Bet šis entuziazmas nėra tiek vertas, kiek iš karto atrodo.

Visur yra pagyvenusių darbininkų. Vieni išeina į pensiją, kiti dėl nesveikatos. Netruks ilgai, kol daug darbininkų išeis. Tada samdytojai lengvai galės pertvarkyti darbą, kaip reikalauja automacija. Toks būdas, kaip matote, yra tik laikinas darbininkų užgerinimas, o ne išsprendimas automacijos problemų.

Žmonės, kurie arčiau susipažinę su automacijos pažanga, sako, kad automacija tikrai įsismagina. Juo toliau, tuo smarkiau plis. Ji labai patinka samdytojams. Iš vienos pusės, mašinos veikia tiksliau, negu žmogus, daugelyje sričių. Mašinos darbas atrodo vienodesnis, gražesnis. Iš kitos pusės, samdytojams lengviau su mašinomis. Jos nesiorganizuoja į unijas, nereikalauja didinti atlyginimą.

Automacija sudaro pavojų daugiausia paprastiems darbininkams. Automacija reikalauja lavintų žmonių. Paprastiems darbininkams netrukus bus sunku gauti darbą net prie griovių kasimo. Mašinos maišo cementą, neša jį statytojams, išvežioja po miestą. Mašinos net gatves šluoja. Daug kur yra automatų, kur vienas žmogus aptarnauja visai įmonei. Pavyzdžiui, taip vadinamo sauso valymo ir skalbimo įmonė. Moterys atsineša drabužius, išsikeičia pinigų, sumeta į automatą drabužius, sukemša pinigus į skylutę ir laukia, kol mašina viską atliks. Kelioms dešimtims automatų pakanka vieno žmogaus. Jis tik prižiūri ir mokesčių išrenka.

Tokia tai gadyne artinasi.

GYVENIMAS VERČIA

Daug kas stebisi, kad vyriausybės, kaip federalė, taip ir provincialinės, kalba apie įvedimą sveikatos apsaugos, senatvės pensijų ir kitų socialinių aptarnavimų. Girdi, šiandien niekas nerengia demonstracijų už tokius dalykus, kaip seniau būdavo, nesigrumia gatvėse ir t. t., tačiau spaudoje ir seimuose apie tai kalbama, diskutuojama ir planuojama įvesti. Kame dalykas, klausia kiti.

Ne visai teisinga, kad niekas nedemonstruoja, nereikalauja. Demonstracijų, tiesa, nėra, bet visuomenė reiškia savo opinioniją visokiais būdais, spaudžia vyriausybės. Tai viena. Kita, gyvenimas keičiasi taip, kad ir kapitalistinės valdžios randa naudingą įvesti tokias apdraudas. Federalė vyriausybė, provincialės ir savivaldybės turi duoti pagalbą žmonėms, kurie rikiatingi kokios nors pagalbos. Šiais laikais jau nebegalima numoti ranka į pagalbos reikalingus žmones, kaip seniau būdavo.

Kai įvedamos taip vadinamos primokoms apdraudos, tai plačioji visuomenė prisideda prie sukėlimo reikalingų finansų. Pavyzdžiui, nedarbo apdraudą moka dirbantieji ir samdytojai. Vyriausybė tikrai tarpininkauja. Tiesa, ji turi prisidėti kiek iš savo išdo, bet ne taip daug. Kitaip, turėtų viena padengti išlaidas išlaikymo visų bedarbių. Nedarbo apdrauda yra pati svarbiausia priežastis, kodėl šiandien bedarbiai tokie ramūs.

Visokios apdraudos, hospitalizacija, medicare ir kitos, senatvės pensijos, pagalba motinoms, bonai vaikams ir t. t., išgelbsti žmones nuo visiško skurdo ir bado ir apramina juos. Visa tai taipgi veikia kaip ekonominė spyruoklė, neduoda iškilti tokiam aštriam ekonominiam krizui. O toks pastovumas, žmonių apraminimas yra naudingas ir kapitalistams. Jiė tai pamatė, pasimokino iš gyvenimo.

Jeigu nebūtų daroma nieko, tai greitai turėtume krizį, neramumus, kovas ir visa kita, kaip ir praityje. Yra juk nemažai tokių šalių, kur išnaudotojai nieko nedarė darbo žmonių būvio pagerinimui. Tenai eina visokios kovos, neramumai.

"Carl Topscott Singers", žinomi kaip "12 vyrų, kurie mėgsta dainuoti". Juos galima girdėti sekmadienį vakarais.

Dienos Klausimais

Senatoriaus Barry Goldwaterio nominavimas kandidatu prezidentus išjudino visą pasaulį. Net ir JAV sąjungininkai būkštauja. Jiė, be abejonės, turi pagrindą.

Senatorius Goldwater yra tikrai ekstrimistas. Pavyzdžiui, jis sako, kad Jungtinės Tautos yra dalis komunistų organizacijos. Girdi, JAV dalyvavimas galys priversti prie prieškonstitucinio išsižadėjimo suverenumo.

Jis prieš sulaikymą nuklinių bandymų, prieš nusiginklavimą, prieš pasitarimus, už panaudojimą nuklinių bombų "laisvės gynimui", už neigrią segregaciją ir t. t.

"Visuose mūsų reikaluose su užsienio šalimis mes turime elgtis kaip didelė jėga. Gal mes nepriversime užsienio žmones mylėti mus, bet mes galime priversti juos gerbti mus", sako jis.

Ištikro, jeigu jis būtų išrinktas prezidentu, situacija pasaulyje labai pablogėtų. Jo bauginasi net nekurie republikonų lyderiai.

Francijos prezidentas Charles de Gaulle vėl pasiūlė, kad Jungtinės Valstijos, Tarybų Sąjunga, Kinija ir Francija susitartų pasitraukti iš Indokinijos pusiasalio, kad sulaikytų karą Laosoj ir Pietiniame Vietname.

Prie to, jis siūlo, sulaikytis tenai karą, teikti tos srities šalims didelę ekonominę pagalbą.

Jo siūlymas pasitraukti didžiosioms jėgoms daugiausia liečia Jungtines Valstijas, kadangi visos kitos minėtos šalys neturi savo karinių jėgų tenai.

Jis stačiai pasakė, kad JAV prieš visokį kolonializmą, išskyrus savo.

De Gaulle sako, kad Jungtinės Valstijos negali išspręsti konflikto tenai militariniu būdu; žmonės nenorį kariauti prieš partizanus, kadangi karą veda užsienis.

Prie to, jis pabrėžė, kad Jungtinės Valstijos jau nebegali dominuoti Europoje.

Graikijos savivaldybiniuose rinkimuose labai didelius laimėjimus apturėjo kairieji, kairiųjų srovių judėjimas.

Kada Graikijos dešinieji, su užsienio pagalba, nugalėjo revoliuciją, Graikijoje siautė didelė reakcija. Kairieji buvo visai persekiojami, mirtin teisiams. Kalėjimai buvo prikišti komunistų ir kitų kairiųjų. Bet tas nenuslopino žmonių dvaisios.

Graikai Kipro parlamento nariai vienbalsiai pareikalavo, kad Britanija ištrauktų savo karius iš Jungtinių Tautų kontingento.

Bendrai, graikiški Kipro gyventojai nori išstumti britus iš dviejų militarinių bazių, išsikvoti teisę laisvai apsispręsti.

Sutartis, pagal kurią buvo suteikta Kipriui nepriklausomybė, daugiausia ir atsakomągią neramumus Kipre. Ji buvo padiktuota Britanijos ir Turkijos.

Pietinio Vietnamo valdonai gauna į kailį iš savo partizanų, bet šūkauja apie perkėlimą karo į Šiaurinį Vietnamą. Matyti jie puola į desperaciją.

Sakoma, kad JAV ambasadorius Generolas Maxwell Taylor išbaręs juos už tokį purkštavimą.

AUTOMACIJA

N. Aukštuolis

Daugeliui šiandien žodis "automacija" sukelia šurpą. Yra žmonių, kurie jau kalba apie gyvenimą nedirbant. Girdi, reikią ruošti žmones, kaip gyventi išlaikomam visuomenės. Automacija atleisianti tiek žmonių, kad gera dalis niekad neturėsianti darbo.

Iš vienos pusės žiūrint, gerai, kad ruošinama idėja, jog visuomenė, valstybė turi būti atsakomągi už išlaikymą žmonių, jeigu jiems nėra darbo. Valstybė ir pramonininkai ir visi kiti, kurie valdo kraštą, tvarko gamybą, yra atsakomągi už tvarką ir jie turi vienokiu ar kitokiu būdu užtikrinti žmonėms be

kiu būdu užtikrinti žmonėms be

Gal skaitėte, kad seniau taip pat buvo pabaryta daug žmonių, kurie labai daug žmonių paliuosavo. Pavyzdžiui, imkime spausdinimą knygų. Spaus

tuvės paliuosavo daugelį tų, kuriems reikėjo perrašinėti. Vėliau buvo išrastos raidžių rinkimo mašinos — linotypai, intertypai ir kitos. Kiek jos raidžių rinkėjų paliuosavo. Rašomosios mašinėlės ir diktafonai atleido daugelį žmonių. Sunku čia suminėti tuos visus atradimus, kurie labai daug žmonių paliuosavo. Bet katastrofos neįvyko.

Automacija nėra toks baisus dalykas. Tai pažanga, įvedimas vis tobulesnių mašinų ir kitų priemonių, kurios darbą atlieka už daugelį žmonių. Kaip seniau, taip ir dabar jos yra didelis palengvinimas žmogui. Kiek daug sunkaus darbo šiais dienomis atlieka mašinos! Jos atlieka ir daug lengvesnių darbų. Skaičiavimo mašinos atlieka daug darbo ir greitai, paliuosuodamos žmones nuo įtempto darbo. Tuo reikia tikrai džiaugtis. Ką dabar visų tų priemonių pagalba žmogus padaro, pirmiau nebūtų buvę galima.

Bet, sakysit, ką daryti, jei jos išmeta žmones iš darbo? Bet gi mašinos nėra kaltos už tai. Už tai kalta santvarka, kuri nesugeba panaudoti automacijos visų žmonių gerovei.

Pasaulio žmonėms būtų pavojus tada, jeigu, sakysime, būtų stoka ko nors, nebūtų galima jokiū būdu to ar kito svarbaus produkto pagaminti, išsikasti. Dabar gi gamtoje nieko netrūksta. Ko reikia, tai mokėti pasinaudoti. Visi pasaulio žmonės galėtų gyventi šaliai ir turėti tinkamas vietas, jeigu būtų gera tvarka. Esamos priemonės, automacija, dar nepakankama būtų, jeigu būtų rūpinamasi visų gerove. Perteklingai gyvena mažuma žmonių ir turtingoji Šiaurės Amerikoje.

Žmonės, nori ar ne, turės surasti būdus, kaip persitvarkyti, kad automacija naudą nešėtų. Ir suras. Gyvenimas verčia prie to.

Kanadoje ir Jungtinėse Valstijose, kur automacija jau meta lauk darbo rankas, bus eina prie trumpinimo darbo dienos, mažinamas darbo dienų skaičius savaitėje, kad sugėrus atliekamą darbo jėgą.

Be abejonės, automacija reikalauja iš žmonių aukštesnio išsilavinimo. Vis daugiau ir daugiau laiko turės praleisti mokyklose, besiruošiant darbams. Jaunesni bus išleidžiami į pensijas.

Kad nebūtų tarptautinio įsitempimo, Kanada ir kitos šalys nespėtų pildyti užsakymus. Ginklams išleidžiamos sumos eity kitų šalių paramai. Visose šalyse asirastų daugiau jėgų pirktes užsienyse gaminius, žmones, elektros stotis ir kita. Jokia automacija negalėtų patenkinti reikalavimų.

Pa!

Ką reiški nebuvimas mo, aiškiai to didlapių kas.

Jie streik laikraščiai mažesni, t apdirbti, be Amatinės te, nėra to

Jeji laiki prigulėtų p jos, tai jie visai nestre

Radijas i daro laikra svarbiais, k televizijos.

Ypač tedi suteikti žm macijų. Ne vaizdais.

Bet, reiki levizija kol vertingiems rioms nuotr

Daug pro lio veda žm

Politika y Mūsų kon ne su asaro ty palikta s Ensign. Ka sena.

Girdi, rei liavoje atsiu Bet jeigu rinkę šią v kalbėje pri

Kokia vi reikią šį, 6 metų, kaip kaip valsty jasi svetim

Atrodo, apsnūdo vė

Tai jau p Reikia pi gy metu la bėga. Pr blykstelėjir

Kada žm laikas slen Vistik jo Šiais me togas daug Įdomu apsi tose.

Labai jdo po Upper tus nuo M torinis mu nių gyvenit ty.

Kam tek linkėj, nep Kaimas siai tuo, l 150 metų atrėmė sl kiekčių jėg: riauti Kan

DETRO diena eina raščių dar

Pastabos

Ką reiškia darbo žmonėms nebuvimas vienybės, solidarumo, aiškiai parodo trijų Toronto didlapių tipografistų streikas.

Jie streikuoja, o kiti dirba ir laikraščiai išeina. Tiesa, kiek mažesni, techniškai prasčiau apdirbti, bet išeina.

Amatinės unijos, kaip matote, nėra tokios sėkmingos.

Jei laikraščių darbininkai prigulėtų prie industrinės unijos, tai jie visi streikuotų arba visai nestreikuotų.

Radijas ir televizija šiandien daro laikraščius nebe tokiais svarbiais, kaip buvo iki radijo, televizijos.

Ypač televizija dabar gali suteikti žmonėms daug informacijų. Ne tik žodžiu, bet ir vaizdais.

Bet, reikia pasakyti, kad televizija kol kas naudojama nevertingiems pastatytams, įvairioms nuotrumpoms.

Daug programų tiesiog iš kelio veda žmones, ypač jaunos.

Politika yra keistas dalykas. Mūsų konservatai tiesiog kone su ašaromis verkia, kad būtų palikta sena vėliava — Red Ensign. Kad ir pertaisyta, bet sena.

Girdi, reikia žiūrėti, kad vėliavoje atsispindėtų tradicijos. Bet jeigu liberalai būtų parinkę šią vėliavą, tai jie būtų kalbėję prieš ją.

Kokia vėliava nebūtų, bet reikia ją turėti. Tuoj bus 100 metų, kaip Kanada egzistuoja kaip valstybė, o dar vis naudojasi svetimos šalies vėliava.

Atrodo, kad valdžia ir vėl apsnūdo vėliavos klausimu.

Tai jau po atostogų. Reikia pasakyti, kad atostogų metu laikas daug greičiau bėga. Pralėkė, kaip žaibo blykstelėjimas.

Kada žmogus ko laukia, tai laikas slenka labai lėtai.

Vistik jos įneša kai ką nauja. Šiais metais praleidau atostogas daugiausia keliaudamas. Įdomu apsilankyti naujose vietose.

Labai įdomu buvo pasidairyti po Upper Canada Village į rytus nuo Morrisburgo. Tai istorinis muziejus, parodą žmonių gyvenimą prieš 150-100 metų.

Kam teks pasisukti toj apylinkėj, nepatingėkit užvažiuoti. Kaimas yra istorinis vyriausisai tuo, kad toj vietoj prieš 150 metų britai ir kanadiečiai atrėmė skaitlingesnes amerikiečių jėgas, norėjusias užkariauti Kanadą.

J. Y.

DETROIT. — Jau devinta diena eina dviejų Detroito laikraščių darbininkų streikas.

Tarybų Lietuvos darbo žmonės pagerbia Pirėiupio aukų atminimą. Nuotraukoje: padedami vainikai.

Ką Kiti Rašo

Anie išmintingesni

Iš Londono pranešama, kad Anglijos firmos sutinka duoti Tarybų Sąjungai ilgamečius kreditus virš 300 milijonų dolerių sumoje.

Londonė šiom dienom lankosi TSRS chemijos industrijos ministras L. A. Konstandov. Kreditas duodamas 15 metų išmokėtinai labai prieinamom sąlygom.

Vienas tekstilės fabrikas jau gaminamas. Jo vertė — \$140,000,000.

JAV vis dar negali susitarti su TSRS dėl kreditų ir plačios prekybos aplamai. Tuom tarpu Anglijos valdžia ir jos fabrikantai elgiasi gan išmintingai. Ir štai kita rinka paveržta iš Amerikos. Štai kodėl Anglijoje tokis nežymus skaičius bedarbių, kuomet Amerikoje priskaitoma bene penki milijonai.

Rinkų mūsų produktams pasaulyje netrūksta. Tik neišmintingas valdžios užsispyrimas neprekiauti su socializmo kraštais šaliai neša didžiausius nuostolius.

— Vilnis

Neilgas jų džiaugsmas

Praėjusią savaitę grįžo iš Tarybų Sąjungos Rumunijos respublikos delegacija, vadovaujama premjero I. Maurerio. Ši delegacija Tarybų Sąjungoje išbuvo daugiau savaitę. Ji tarėsi su Tarybų Sąjungos vyriausybe dėl prekybos, dėl kultūrinių ryšių tarp abiejų valstybių palaikymo, na, ir dėl Tarybų Sąjungos santykių su Kinija.

Jau kuris laikas, kai buržuazinė spauda džiugiai pranašavo, kad Rumunija atsimesianti nuo socialistinių šalių bloko, būk ji "eisianti su Vakarais".

Bet po Rumunijos delegacijos vizito Tarybų Sąjungoje, buržuazinės spaudos rašėivos jau pradeda kitaip kalbėti. Jau pradeda rašyti, kad visi nesusi-pratimai, jei tokių buvo, tarp Tarybų Sąjungos ir Rumunijos tapo išspręsti. Svarbiausia, pa-brėžia toji spauda, kad šis Ru-

munijos delegacijos vizitas Tarybų Sąjungoje buvęs labai vaisingas tų abiejų šalių abipusiško bendradarbiavimo atžvilgiu.

— Laisvė

Goldwateris nominuotas

Toliau politiniai stebėtojai sako, kad reakcinis respublikonų sparnas, išstatydamas senatorių Goldwaterį kandidatui JAV prezidento vietai, užnėrė kilpą ant Respublikonų partijos kaklo. Jie sako, jog diksokratai ir birčistai Abraomo Lincolno organizuotą patriją visiškai nuvaikščios.

Kaip ten bus ateity, mums mažiausia terūpi. Svarbu tai, kad kiekvienas galvojęs JAV pilietis pasiryžtų reaktionierių kandidatui užduoti smarkų smūgį š. m. lapkričio 3 dieną — balsavimų dieną!

Verti įsitęmyti sekami automobilių darbininkų unijos prezidento Walter Reutherio žodžiai:

— Tai, kas įvyko San Franciske, buvo tragedija... Goldwaterio išrinkimas šalies prezidentu būtų katastrofa...

Šimtu procentų su tuo sutinkame!

— R. Mizara

Didžiojamės

Koks ten J. Menturis Chicago menševikų gazietoje pasimojo suplikti "Vienybės" bendradarbi Girkakalį, pranašaudamas, kad iš jo pastangų "komunistams patalkauti" nieko neišeis. Neišeis, todėl, kad patys "mūsiškiai komunistai su savo bosu Bimba priešakyje" net per 40 metų girtas sukę ir malę, o nieko neišmalę.

Viena, žinoma, Girkakalis netas girtas suka ir ne tuos grūdus mala, kokias girtas suka ir kokius grūdus mala pažangiečiai. Antra, be reikalo Menturis džiaugiasi "Bimbos ir Co." nesekme. Mes patys savo 40 metų pastangomis ir laimėjimais labai didžiojamės. Mūsų idėjos laimi. Juk nūdien po socializmo vėliava jau randasi daugiau kaip ketvirtadalis visos žmoni-

jos. Tai kur ta nesekmė?

— A. Bimba

Peranksti, Herr Doktor!

Gal prisimins 1941 metų "Three Cheers for Hitler" "Naujienu" redaktorius to lietuvių liaudies priešų laikraščio liepos 10 d. pirmame puslapyje uždėjo stambią ir (jam) džiaugsmingą antraštę:

"Sen. Goldwater naudotų atomo bombą satelitams išlaisvinti".

Nėra mažiausios abejonės, bet... Ar atsimeni, Herr Doktor, seną žemaičių patarlę: "Jeigu degloji turėtu ragus, visą svieta išbadytu!"

Je, taip atsitiks ir su jūsų numylėtiniu Goldwateriu.

Goldwateris "išlaisvins satelitus?" Bet juk jo pranokėjas Herr Hitler jau kartą išlaisvino Lietuvą. Ko daugiau norėti.

"Naujienu" angliskas priedas "Jaunimas" Nr. 12, 1941 metais rašė:

"This is the very same Hitler who has — let us admit it frankly — freed the land of our fathers..."

O kad tikrai sugadinti "N." redaktoriui linksma nuotaiką padarys užtikrinimas: Goldwateris niekad nebūs JAV prezidentu!

— L. Jonikas

Sunku Tikėti

Globe and Mail korespondentas, kuris dabar gyvena Kinijos sostinėje Pekinge, rašo apie Kinijos komunistų atakas ant Chruščiovo. Jis atpasakoja, ką rašo jų laikraštis.

Pagal kiniečius, rašo Charles Taylor iš Pekingo, Chruščiovas ir artimi jo draugai užgrobė vadovybę valstybės aparate ir partijoj sąskaita kovingusių komunistų.

Jie sudarę privilegijuotą "stratą" (sluogsnį), kuris dominuojąs politinį, ekonominį ir kultūrinį gyvenimą, ir kuris dirbąs už atsteigimą kapitalizmo.

Tuo tarpu, "plačiosios tarybinių darbininkų ir kolektyviečių masės ir intelektualai ky-la iš nepasitenkinimo prieš priespaudą ir išnaudojimą, praktikuojamą privilegijuoto sluogsnio".

Pažymėtina, tęsia Taylor, kad kiniečiai griežtai tvirtina, jog didžiama tarybinių žmonių priešingi lyderiams, kadangi Chruščiovas ir jo draugai yra blogi komunistai. "Jie mato aiškiausiai revizionistinius polinkius Chruščiovo klikos, kuri išduoda socializmą ir atsteigia kapitalizmą".

Korespondentas pastebi, kad užsienio korespondentai pastebi ką kitą Tarybų Sąjungoje. Priešingai kiniečių teigimui, tarybiniai žmonės norj ne griežtesnio režimo, o liberalizavimo jo.

Kiniečiai esą "įsitikinę, kad Chruščiovas neteko teisės vadintis komunistu".

Labiausiai kiniečiai puola

ŠYPSENOS

Gera medicina

Raštininkas nusiskundė samdytojui, kad jam labai skauda dantį.

"Kada man skauda dantį", atsiliepė kitas raštininkas, "aš einu pas žmoną. Jos glamonės ir bučkiai nuramina danties skausmą".

"Ar tavo žmona namie?" paklausė raštininkas su skaudančiu dantimi.

Jo laimė

Jungtinių Valstijų armijos seržantas baisiai supyko, kai antru kartu buvo nutrauktas jo pasikalbėjimas su žmona prieš išvežimą užjūrin praėjusio karo metu. Nenusileidamas jis skambino trečiu kartu. Ir vėl pasikalbėjimas buvo pertrauktas.

Manydamas, kad operatorka nutraukia, jis suriko: "Ir kas gi, po velniais, yra, kad trečiu kartu nutraukėt mano pasikalbėjimą!"

"Ar žinote, kas pertraukė jūsų pasikalbėjimą?"

"Kas?"

"Čia kalba pulkininkas Binghamtonas".

"Ar žinote, kas su jums kalba?"

"Ne."

"Ačiū dievui!"

Chruščiovo tvirtinimą, kad komunistas bus pastatytas per 20 metų; kad Tarybų Sąjungoje neberekalinga proletariato diktatūra; kad ją pakeičia visi šalies žmonės.

Geriausiu marksistu esąs Mao Tse-tungas. Kinijos komunistai tvirtina, kad bus reikalinga šimto ar kelių šimtų metų nugalėjimui kapitalizmo liekanų Kinijoje.

Sunku tikėti, bet atrodo, kad faktas, ką rašo Taylor. Kiniečiai ne juokauja. Bet labai sunku tikėti, kad jie taip galvotų.

Tarybų Sąjungoje proletariato diktatūra baigia nykti, bet ne dėl to, kad Chruščiovas būtų užsimanęs atsteigti kapitalizmą. Tenai klasių susikirtimas baigia nykti. Kapitalizmo liekanos baigiamos likviduoti. Visi šalies žmonės įsitraukia į valstybinį aparatą.

Markso taip pat juk yra pasakyta, kad proletariato diktatūra yra laikinas reiškinys. Klasėms išnykus, prieštaravimams išnykus, visuomenei išsiauklėjus komunistinėj dvasioj, diktatūra pasidaro neberekalinga. Tarybų Sąjungoje prie to ir einama.

Kinijoje tas laikas dar neatėjo, bet tai nereiškia, kad ir kitur negali ateiti.

J. S.

PARYŽIUS. — Francijos užsienio reikalų ministras čia konferavo su Kinijos ambasadorium, matomai Pietrytinės Azijos, ypač Vietnamo reikalu.

Montrealo žinios

Trumpai apie viską

Tai vasara jau įpusėjo. Per pirmąją pusę vasaros Montrealo progresyviai lietuviai suruošė du išvažiavimus. Tai Liaudies Balso ir Sūnų ir Dukterų Draugijos naudai.

Pracityje, kuomet buvome jaunesni, vargingai gyvenome, tokie masiniai susitikimai vykdavo kone kas sekmadienį. Aičū aktyvesnėms draugėms ir draugam, nors ir retai, dar vis ausitinkam nemažais būreliais. Pasimatom vieni kitus, paremiame savo organizacijas.

Kaip teko patirti, mūsų šiuosios moterėlės nenusileidžia vyrams. Jos ruošia trečią išvažiavimą rugpiūčio mėnesį. Tai Voice of Women Lietuvių skyriaus draugės.

Nuo savęs patarčiau visiems montrealiečiams būtina dalyvauti šiame išvažiavime. Kartu paremsime labai kilnų darbą, kurį veda Voice of Women (Moterų Balsas).

Marytės ir Petro Šuplevičių dukrelė Betė išvažiavo Europon atostogų. Linkiu jai geriausio pasisekimo.

Marytė Petrauskienė, besiruošdama namuose, puolė ir susilaužė ranką.

Nuoširdžiausia užuojauta Marytei. (Kitom draugėm patarimas — būti atsargesnėm).

Per daugelį metų praleisdavau atostogas poilsiaudamas kur nors prie ežero, pamiškėj. Siemet, patyręs iš spaudos, kad tokis poilsis (tinginiavimo pobūdžio) kenkia sveikatai, pabijojęs, kad ir mano kuris nors sąnarys neimtų rūdyti, įsitaisiau forduką ir pasileidau aplankyti savo draugų ir pažįstamų.

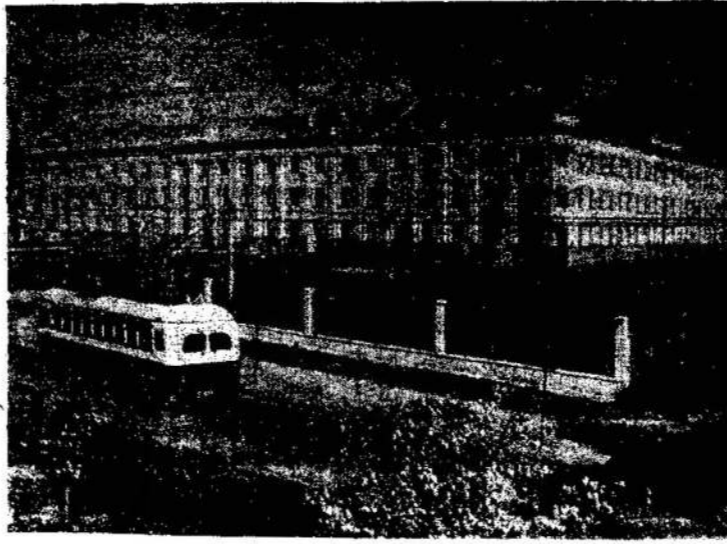
Pirmiausia aplankiau Liaudies Balso įstaigą. Kadangi buvo sekmadienis, tai įstaiga buvo uždaryta. Bet svetainėj radau jos gospadorių draugą P. Gutauską, kuris mane pavaišino gana draugiškai. Pasikalbėjome. Patyriau, kad draugas jau pensionas. Bet jis atrodo daug jaunesnis ir gana vikrus. Jis sakė, kad jis mylįs darbą, judesį. Tas, matyti, ir palaiko jį tokia gerame stovyje.

Kad neužsisėdėti per ilgai ir nesutrukdyti draugui darbo, pasileidau kelionėn. Pakelėje aplankiau hamiltonietį draugą Ch. Pampalą, gerai visiems žinomą Liaudies Balso rėmėją, restorano savininką.

Iš Hamiltono nuvykau į tabako farmas — Simcoe ir Delhi, kur daugelis ir montrealiečių yra gerai įsikūrusių. Buvau apsisojęs pas buvusius gerus kaimynus ir giminačius V. V. Treigius, pavyzdžius tabako augintojus.

Apkeliavęs įdomesnes vietas pietinėj Ontarijoj, vėl grįžau prie kasdieninio darbo.

Patarčiau ir kitiems: atosto-

Klinikinė ligoninė Vilniuje, Antkalnyje

Pradedant Nuo Dešimtojo...

Užlipi ant Gedimino pilies bokšto, ir visas Vilnius — kaip ant deino. Klaipėda, gi išaugo lygioje vietoje — nei kalvų, nei aukštumų, tad iš kur apžvelgsi ją?

Bet yra ir čia tokia vieta. Ji — naujuosiuose Klaipėdos kultūros rūmuose. Jie iškilo Montės gatvės pradžioje, kur po karo gulėjo griuvėsių krūvos, netoli tilto per Dange. Rūmai, pastatyti pagal architekto A. Mikėno projektą, — gražiausias ir aukščiausias pastatas Klaipėdoje. Jo kampinis bokštas ir yra aukščiausias Klaipėdoje taškas. To bokšto viršuti-

gu metu pavažinėti, susipažinti su savo naujos tėvynės apylinkėmis bei žmonėmis.

Liepos 18-19 Montreale buvo labai šilta — 90 laipsnių F. Daugelis skubėjo iš miestų prie ežerų ir upių. Skubos ir neat-sargumo dėka, 24 prarado gyvybę: 14 prigėrė maudydamiesi, 10 žuvo nelaimėse ant kelių.

Kelių policija perspėja vairuotojus ir plaukikus, kad būtų atsargesni.

B. K.

Rapolas Karalevičius susirgo ir nuvežtas į St. John ligoninę. Turi labai skaudamą koją.

Jurgis ir Emilė Mačioniai, taipgi Juozo Mačionio žmona Malvina, pavažinėjo po Ontario, buvo nuvažiavę iki Windsor. Atlankė daug savo pažįstamų ir giminių.

K.

nė aikštelė — dešimto aukšto lygyje, ir nuo jos iš visų pusių matosi Klaipėda su apylin-kygoje vietoje — nei kalvų, nei aukštumų, tad iš kur apžvelgsi ją? Bet yra ir čia tokia vieta. Ji — naujuosiuose Klaipėdos kultūros rūmuose. Jie iškilo Montės gatvės pradžioje, kur po karo gulėjo griuvėsių krūvos, netoli tilto per Dange. Rūmai, pastatyti pagal architekto A. Mikėno projektą, — gražiausias ir aukščiausias pastatas Klaipėdoje. Jo kampinis bokštas ir yra aukščiausias Klaipėdoje taškas. To bokšto viršuti-

Netrukus kiekvienas, pakilęs liftu į kultūros rūmų stogo aikštelę, galės pamatyti miestą. Juk rūmai jau pastatyti, belieka baigti tik dalį vidaus įrengimo darbų. Bet ir dabar juose jau verda gyvenimas.

Tuo lengva įsitikinti, leidžiantis nuo bokšto aikštelės žemyn. Aukštas po aukšto jau "pasidalinti". Devintame aukšte įsikūrė miesto dailininkai ir liaudies meno meistrai. Aštuntame — architektai, kurie taip energingai vis gražiau, naujo-viškiau puošia savo miestą. Septintame — pedagogų telkimosi centras. Šeštame įsikūrė Medicinos darbuotojų profesinė sąjunga. Penktame — ekskursijų ir turizmo biuras. Na, o likusieji keturi pailgi aukštai — pagrindinė rūmų dalis. Čia kambariai ir salės įvairiausių kultūros sričių mėgėjams.

Projektuojant atrodė, kad 28-ųjų įvairaus dydžio patalpos kambarių visiškai pakaks, o kai imta juos skirstyti, pritrūko vietos. Štai kaip išaugo kultūrinis miesto gyven-

mas: juk klaipėdiečiai turi ir teatrą, ir filharmoniją, ir naujų kino teatrų, ir klubų, ir kitų kultūrinių įstaigų, o kai dar pasistatė didžiulius rūmus, ir ten jau ne per laisviausia.

Bet kaip kitaip? Rūmų direktorė J. Gudeliienė išvardijo net šešiolika kolektyvų, kurie jau įsikūrė šiame pastate. Atskirus darbo kambarius turi čia R. Varno vadovaujama Klaipėdos liaudies opera, neseniai pastačiusi "Kavaleriją Rustikaną". Čia įsikūrė saviveiklinis Bungardienės vadovaujamas baletas, kurio grupė ruošia J. Štrauso "Zydiojo Dunojaus" epizodus. Teatro aktorius G. Gražys repetuoja su dramos rateliu. Aktoriaus L. Ciunio vadovaujama lėlių teatro grupė jau pastatė "Snieguolė ir septynis nykštukus" ir ruošia "Pifo nuotykius". Kaimo kapėla, vadovaujama B. Aleksiejūno, ir estrados kolektyvas, kurio vadovas J. Klimas, taip pat įsikūrė šiuose rūmuose. Čia — ir pučiamųjų orkestras, ir fotomėgėjai, ir net šachmatininkai.

Čia yra ir metodinis kabinetas ir liaudies universitetas, ir kinas saviems reikalams. Čia bus vietos ir įvairioms parodomoms.

O šiuo metu dar tvarkomos dvi salės: viena, apatinė, skirta jaunimo poilsui, šokiams, o kita, didesnė — koncertams, spektakliams. Šioje — apie 600 vietų, scena su orkestrine. Čia galės koncertuoti gausūs miesto saviveiklininkai, svečiai. Ilgą laiką Klaipėda neturėjo nė vienos salės, kurioje galėtų atlikti programą stambesnį orkestrai, chorai arba ansambliai — prieš karą jų čia nebuvo, o tuoj po karo sugriautame mieste ir uoste, žinoma, turėta ir kitų rūpesčių. Todėl atvykę didesni kolektyvai gatroluodavo tik Vilniuje ir Kaune. Dabar gi jie vis dažniau užsuka į Klaipėdą. Miesto filharmonijoje (su 700 vietų sale) jau koncertavo garsusis profesorius G. Ernestsako vadovaujamas estų vyrų choras, Leningrado, Armėnijos estrada bei kiti meno kolektyvai. O kai bus galutinai įrengta kultūros rūmų salė, klaipėdiečiai galės pasikviesti stambius orkestrus, chorus, ansamblius.

Klaipėda jau dvigubai didesnė, negu buvo prieš karą — nori likti nuošalyje nuo didžiojo kultūrinio - meninio gyvenimo. Ir nelieka!

V. Igautas

Ne toks kvailas

Kaimo idiotas sėdėjo prie mažos balos pakelėje ir laikė į metęs meškerę.

"Ar daugelį pagavot?" užklausė jaunas vyras, praedamas, įmetęs 25 centus į šalę jo gulinčią kepurę.

"Jūs esate trečias", atsakė idiotas.

DOVANŲ SIUNTINIAI Į TARYBŲ SĄJUNGĄ IR KITUS TARYBINIUS KRASTUS

Su malnumu pranešame, kad PAGERINOME MAISTO, TEKSTILĖS ir VAISTŲ bei kitų dalykų persiuntimą Prašykite mūsų naujo kalnoraščio ir informacijų pas

Montrealo Atstovą

Mr. Manfred Kory

Mūsų kainos žemiausios Kanadoje ir JAV.

JŪS GALITE PILNAI pasitikėti Kanados didžiausia ir labiausiai prityrusia dovanų siuntinių persiuntimo firma

International Gift Parcel Service

1126 SHERBROOKE ST. W. — Tel.: VI. 4-4860

Montreal 2, P. Q., Canada

WINDSOR

DRY CLEANERS & DYERS CO. LTD.

Valome visokius drabužius, gardinas, blankietus, lovų uždangalus, karpetus, chesterfieldus ir bile ką, kas tik yra Jūsų namuose.

Windsor yra viena iš vėliausių ir moderniausių Dry Cleaning šapų Montreale. Turime naujai įrengtą moderniausią STORAGE. Greitas patarnavimas.

20 metų patyrimas garantuoja darbą.

Savininkai:

A. Keršys, P. Petrulis, P. Keršulis, A. Greibus

1205 CHURCH AVE. P.O. 8-6679

VERDUN, QUE.

Gedulingas Prisiminimas

Jau praėjo ilgi ir liūdni vieni metai nuo to laiko, kai 1963 m. liepos mėn. 29 d., mirė mano mylimas vyras ir vaikų tėvas

Juozas Džiaugys

Todėl su didžiausiu liūdesiu ir širdgėla prisimename tuos laimingus metus, kuriuos kartu su juo iki jo mirties pragyvenome ir šiuos skaudžius vienus metus jo netekę.

Esame nuliūdę

B. Džiaugienė
Duktė Janina
Žentas Vytautas
Anūkė Joannė

Verdun, Que.

ST. KALI

Pa

Leitenantų kelių akin senis tikrai tus dokume klausinėti Reikėjo ban Budri leiten neapgavo. pasikeisdami stulpą, bet vainikavo išsivertė ju butelia. At laką, leitenas telę susuktū buvusį žem mais. Žvilg leitenantas suprato.

— Pasiro šiaip koks n — pagalvoje hitlerininkai dam darbu rinkti. Ka Anykščius.

— Ne til rya, bet ir k matė, kad s stebi pro lan abejoti, ka kaip buvo i Leitenant kartą Dauk čiupti. Kartą ką suras n čius.

Galutinas S

Jau ištias nematė Zy čiaus juoka slėptuvėje y vičių Aurilli niurę.

— Man a gai čia užsis tų į kitą vie atsakė Mat

• Zygas tik

— O kur slėpėsi? Visu

— Į Ber daugiau pa pasiūlė Mat meni, ten i kas, kuris rublių parū valiauskas tas geležin

nis... Visą l vo, manaf. Tose apylin gyvenom. J Vytauto Ga išvežem! Pe tį kolūkio pi apkūlēm, b radom...

— Berna man geriau Zygas.

Nusprend pas Venlav kui į Berčiū kys kolūki slėptuvę, o nius trauks. Tuo tarp

ST. KALINAUSKAS

Paskutinė Radiograma

Dokumentinė Apybraiža

(Tąsa)

Leitenantui Budriui užteko kelių akimirų įsitikinti, kad senis tikrai žino apie paslėptus dokumentus, bet toliau jį klausinėti buvo beprasmiška. Reikėjo bandyti laimę patiems. Budri leitenanto akis vis tik neapgavo. Pusvalandį gynėjai pasikeisdami kasė žemę apie stulpą, bet galų gale darbą apvainikavo sėkmė — į paviršius išsivertė juodas storo stiklo butelis. Atsargiai nutrupinę laką, leitenantas ištraukė į tūtelę susuktą vienintelį viduje buvusį žemėlapi su paaiškinimais. Žvilgtelėjęs į žemėlapi, leitenantas akimirksniu viską suprato.

— Pasirodo, tas Daukša ne šiaip koks nors eilinis niekšas, — pagalvojo leitenantas. Patys hitlerininkai jį čia paliko juodam darbui. Žinojo, ką pasirinkti. Ką gi, teks važiuoti į Anykščius.

— Ne tik leitenantas Budrys, bet ir kiti liaudies gynėjai matė, kad senis viską atidžiai stebi pro langą. Negalima buvo abejoti, kad jis tikrai matė, kaip buvo iškastas butelis. Leitenantas niršo, kad ir šį kartą Daukšos nepavyko sučiupti. Kartu jam rūpėjo ir tai, ką suras nuvažiuavęs į Anykščius.

Galutinas Šmūgis

Jau ištisas pusmetis niekas nematė Žygo arba Matuzevičiaus juokaujant. Abu tūnojo slėptuvėje pas Antaną Venslavičių Auriliskiuose tylūs ir pamirę.

— Man atrodo, per daug ilgai čia užsisėdėjom. Laikas būtų į kitą vietą kraustyti... — atsakė Matuzevičius.

— Žygas tik mostelėjo ranka. — O kur nueisi? Kur pasislėpsi? Visur velniava.

— Į Bernatonių. Ten yra daugiau patikimų žmonių, — pasiūlė Matuzevičius. — Prisiėmė, ten ir brigadininkas Zėkas, kuris pernai tūkstantį rublių parūpino, ir Julius Kavaliauskas su boba... Žinai, tas geležinkelio ruožo apeiginis... Visą laiką mums padėdavo, manau, ir dabar neatsakys. Tose apylinkėse mes neblogai gyvenom. Juk kokį kiaušį iš Vytauto Gasparkos rudenio išvėžė! Per žiemą užteko. Patį kolūkio pirmininką Misevičių apkūlė, bet ir pinigų pas jį radom...

— Bernatonių apylinkė ir man geriau patinka, — pritarė Žygas.

Nusprendė. Kokią dieną dar pas Venslavičių pratūnos, pasikui į Berčiūnus užsukus, aplankys kolūkio arklidėję juosią slėptuvę, o iš ten į Bernatonių trauks...

Tuo tarpu leitenantas Bud-

rys jau seniai žinojo, kas buvo toji mergina, kuri kadaise vėžė grūdus iš Džonto gatvės. Atidžiai sekdamas Venslavičius, jis įsitikino, kad jų sodyboje banditai turi įsiruosę slėptuvę ir joje retkarčiais slapsotosi. Buvo numatyta slėptuvę atskleisti, tikintis, kad kaip tik ten slepiasi banditai Žygas ir Matuzevičius.

Kelionė į Anykščius priverė viską porai dienų atidėti į šalį. Bėgdami iš tarybinės žemės hitlerininkai netoli Anykščių įrengė slaptą ginklų sandėlį ir jį paliko Daukšos žinioj. Šio sandėlio schemą leitenantas Budrys kaip tik ir surado Žvalgų kaime pas Leščinską. Pagal surastą schemą sandėlį pavyko surasti gana greit. Gražioje Anykščių šilėlio vietoje visai negiliai buvo įkasti aštuoni metaliniai cilindrai. Ko tik juose nebuvo?! Ir šovinių, ir pistoletų, ir granatų, ir net karšviškų diržų. Sandėlio steigėjai, matyt, didelės perspektyvas teikė diversiniam darbui, nes sandėlyje buvo ypač daug sprogetamosios medžiagos: specialūs sprogikliai, tolo plytelės, magnetinės minos. Buvo įmesti net visai niekuo nuo tikrų nesiskiriantieji penki paprastos anglies gabaliukai. Tačiau tai buvo ne paprasta anglis. Drašūs tarybiniai minuotojai labai greit atskleidė šių siurprizinių minų paslaptį. Visai įtarimo nesukeliantios dėžutės su rusišku įrašu "Sriuba-piure" ir kitais tarybinės gamyklos ženklais pasirodė irgi besančios ne kas kita kaip minos...

Grįžęs iš po sėkmingos operacijos Anykščiuose, leitenantas Budrys tuoj pat ėmėsi toliau sekti Žyga ir Matuzevičius. Deja, Venslavičiaus sodyboje jų nepavyko surasti — slėptuvė buvo tuščia. Nebuvo jų ir kitose slėptuvėse — kolūkio arklidė. Pėdsakai vedė į Stačiūnų mišką. Kruopštus kelerių metų darbas dabar davė savo vaisius. Leitenantas mintinai žinojo visas Žygo ir Matuzevičiaus lankymosi vietas, daugelį slėptuvių, todėl dabar sekti buvo žymiai lengviau. Kiekvienas Stačiūnų miško takelis, kiekviena laukymė irgi buvo labai gerai pažįstama leitenantui Budriui ir jo būrio vyrams. Kiek kartų čia teko praeiti gūdišioj nakties tyloj, stengiantis nesukelti nė mažiausio garso! Kiek kartų čia, tarp šių eglių ir beržų, švilpė kulkos! Ir kiekvieną kartą leitenanto vyrai grįždavo su pergale — banditų būrelis likdavo dar labiau apkarpytas. O štai dabar beliko tik penki. Žygas su savo bičiuliu, ir Daukša su Šomka ir Vincevičium. Kuo greičiau bus sunaikinti tie penki, patys ar-

šiaus, daugiausia nekaltų žmonių kraujo ir ašarų pralieję, tuo greičiau žmonės galės naktį užmigti visiškai ramiai, be nerimo... Bet šį kartą nuo pat pradžių, pradėdant slėptuvę Venslavičiaus sodyboje, leitenanto būrį lydėjo nesėkmė. Visur buvo užtinkami dviejų nuožmių vilkų pėdsakai, bet jie patys buvo nesugautami. Stačiūnų miško landynės irgi buvo tuščios. Jau žygyje leitenantą pasiekė žinia: Matuzevičius sužeistas, nuo vieno iš vietinių gyventojų gavo kirvių į galvą. Davęs nurodymą budriai sekti visas aplinkines gydymo įstaigas, leitenantas toliau tyrė pėdsakus. Jie vedė pas seną banditų ryšininką Bronių Dambrauską į Gailiūnų kaimą. Tačiau ir ten Žygo su Matuzevičium nebuvo.

— Aš pats praėjusią naktį namuose nebuvau, — pasakė Dambrauskas. — Šventėm pas pažįstamą...

Jis sakė tiesą. Žygas su Matuzevičium tikrai nesurado Dambrausko namuose. Ir atai-ga leitenantui Budriui toptelėjo mintis:

— Žygas su bičiuliu slankioja pagal geležinkelį. Ar tik jis nebus sumanęs pasiūsti Matuzevičių traukiniu kokios nors medicininės pagalbos ieškoti.

— Sekti, ar kas nors sužeistas į galvą nešėsi į traukinį Bernatonių, Skaistgirio arba Medikonių stotyse, — įsakė jis. Jis abu vis tiek yra čia, kur nors netoliese ir negalima leisti jiems pasprukti...

Tačiau ne vien tik leitenantui Budriui ir jo būrio vyrams rūpėjo, kad paskutinės banditų atžalos būtų išrautos. Vėrubės kolūkio kolūkiečiai, rytą važiuodami į laukus jāvų piau-ti, matė krūmeliuose šalia Skaistgirio geležinkelio stoties besialapstantčius du vyrus. Leitenantas Budrys lengviau atsikvėpė.

— Dabar nebepraspruks, — pasakė jis savo vyrams, ir jo akys, negavusios nė karto per tris paskutiniąsias naktis užsimerkti poilsui, padrašinančiai nusišypsojo. — Nurodymai visiems žinomi: stengtis paimti gyvus, bet ir neleisti pasprukti.

Krūmokšniai vyrai apsupo tyliai ir atsargiai. Žinojo, kad leitenantas nemėgsta nutrūktgalviškumo ir pabrėžto narsumo, niekada nepagirs to, kuris stato save be reikalo pavojun. Galima buvo tikėtis, kad krūmokšniuose sulindę banditai viską stebi ir ruošiasi gintis. Kai būrelis prislinko visai arti krūmokšnių, leitenantas šūktelėjo:

— Ei jūs, ten, krūmuose... Pasiduokit, kol nevēlu. Pasprukti nepasiseks. Duodam dvi minutes apsigalvoti...

Bet tuo metu už keliasdešimt metrų gulėjęs liaudies gynėjas užriko:

— Stot!.. Stot!..

Šiek tiek į viršų paleistos kulkos prazvimbė banditams virš galvų. Bet Žygas su Matuzevičium kūrė per kur-ne-kur

krūmokšniais pasikąšiusį lauką kaip iš guolio išbaidyti kiškiai. Leitenantas atspėjo jų planą — perbėgus Skaistgirio ir Montvydų laukus, prasidėjo Stačiūnų miško pakraštys. Baimė turi greitas kojas. Uždelsus dar keletą minučių, persekiojimas pasidarytų žymiai sunkesnis — bėgliai galėtų prisidengti sodybomis, pasinaudoti didesniais medžiais. Leitenantas mostelėjo ranka dviem taikliausiai šaudantiems savo vyrams, ir tie, toliau nebebėgdami, prisitaikė. Matuzevičius ten užengė tik kelis netvirtus žingsnius ir, keistai sukdamasis, sukniubo. Žygas tebebėgo, tačiau kaskart vis lėčiau ir lėčiau.

— Nebešaudyti! — šūktelėjo leitenantas.

Matuzevičius raitėsi iš skausmo ir kvėpuodamas gargė. Kulka jam buvo suardžiusi krūtinę.

Prieš jį, liaudies gynėjo pri-laikomas už rankos, stovėjo Žygas. Tas pats "Jaunius", kuris savo rankomis atėmė gyvybę dešimties žmonių, kurio kiekvieną praeitą pėdą motinos ir žmonos nulaistė sielvarto ašaromis, dabar virpėjo iš baimės kaip drebulės lapas. Jo akys, tiek kartų besigėrėjusios krauju paplūdusiomis aukomis, dabar maldavo pasigailėjimo. Ranka užspaudęs žaidžą petyje, jis stovėjo tikrai sumurges ir apgalvėtas, nė iš tolo nebeprimindamas savo banditišką dūdybę. Nė žodžio nepratarė, kai liaudies gynėjai vertė iš jo kišenių visą banditišką mantą, pradėdant knygele su banditų pareigomis ir baigiant smulkiu žemėlapiu ir binokliu.

Leitenantas Budrys vartė rankose nediduką nutrintą pistoletą su gamyklos įspaustu numeriu 3905. Kiek kartų dabar šis nekaltą avinėlį vaizduojantis žmogėdra švaistėsi su šituo ginklu, kiek kartų šis nebylus plieno gabalas spaudė mirtį, neaplenkdamas nei žilagalvio senelio, nei lopšyje gulincio kūdikio. Dabar viskam galas.

— Beliko tik trys, — pamastė leitenantas.

Įsitikinęs, kad saugumo organai turi pakankamai ir gana svarių jo kruvinų žygių įrodymų, Žygas nebesigynė. Su jūliu atvirumu jis pasakojo tarytojui šlykščiausius savo gyvenimo epizodus, nesigynė mašičiai žudęs tarybinius žmones. Leitenantas Budrys stropiai perkraatinėjo savo atmintį, stengėsi prisiminti kiekvieną banditų piktadarybę. Ir staiga jam toptelėjo į galvą, jog viena mįslė taip ir iki šiol nesidavė įminama.

— Mums žinoma, kad pats dalyvavai išjudant Balčikonų šeimą Rimiškiuose, — kreipėsi Budrys į Žyga. — Sakyk, kuo motyvavote juos nužudydami.

Žygas valandėlę pagalvojo, stengdamasis prisiminti atskirą įvykį iš daugybės panašių įvykių grandinės.

— A, — prisiminė jis, — mes tada sušaudėm Balčikonius ir

Majauskus. Aš pats jų nešaudžiau, tik pribaičiau tą mergą, kažkokią Balčikonų giminaitę. Sako, kad jie buvo jūsų agentai, — abejingai dar pridūrė Žygas. — Jie patys užmušė du mūsų vyrus — Ginkevičių, slapyvardžiu "Šiaučiūnas", ir Gasparką Guoką, slapyvardžiu "Ramutis".

— Iš kokių šaltinių jums tai žinoma?

— Apie tai aš nežinau. Atrodo, mūsų vadovybei pasakojo šį įvykį matė žmonės.

— Tai, be abejo, girdėjai, dėl ko užmušė?

— Kiek žinau, vien nenorėdami vykdyti mūsų reikalavimų. Užmušti vyrai buvo užkasti sode. Norėdami tai užmaskuoti, jie ant viršaus dar užkasė šunį. Kiekvienas, prisikąsęs iki šuns, būtų toliau nebekasės...

Leitenantas mostelėjo ranka, ir sargybinis Žyga išvedė. Likęs vienas Budrys ėmė svarstyti visą šį įvykį. Žygo pasakojimas ne vien tik nieko nepaaiškino, bet viską aptraukė dar storesna skraiste. Kodėl gi Balčikonai slėpė užmuštus banditus? Jie kuo paprasčiausiai būtų pranešę apie įvykį liaudies gynėjams. Bijojo, kad apie tai sužinoję banditai jų pačių neužmušytų? Kam gi tada užkasti ant viršaus šunį? Juk kas ne kas, o banditai tikrai nemėgus atkasti šviežiai užkastos duobės. Jie nakties paukščiai, o naktį tokios duobės net nepastebėti.

Jis ėmė aklaudyti banditų sąrašus. Ties kiekviena pavarde buvo nurodyta trumpas žinios apie patį banditą. Ties Ginkevičiaus pavarde buvo nurodyta: "Užmuštas pačių banditų. Lavonas rastas ant kelio, įscenizuota savižudybė". Gasparkas Guokas irgi sąraše nebefigūravo, kaip užmuštas pačių banditų. Kartu buvo nurodyta: "Lavono nerasta". Sklaidydamas kitus dokumentus, taip pat sučiuptų banditų apklausimo bylas, leitenantas, irgi nerado smulkiu paaiškinta apie Ginkevičiaus ir Guoko mirtį. Kai kurie banditai tvirtino, kad abu jie sušaudyti vadovybės nutarimu, tačiau nė vienam jų netekę matyti šio įvykio savo akimis.

Visa ši medžiaga aiškiai liudijo, kad Žygas apsiriko, sakydamas, jog Guoką ir Ginkevičių palaidoję po šunimi. Ginkevičius buvo surastas visai kitoj vietoj. Matyt, Žygas tiesiog nesidomėjo tokiom, jo nuomone, smulkmenom. Ieškoti vietos, kurioje palaidotas Guokas, buvo beprasmiška, nes nė vienas banditas jos bent apytiksliai nenurodė. Tačiau leitenantas galutinai įsitikino, kad banditus nužudė anaipol ne Balčikonai ir ne Majauskai. Šią mįslę dar reikėjo įminti.

(Bus daugiau)

MADRIDAS. — Nuskeno ispanų žvejų laivas su 15 jame buvusių žuvininkų. Jie buvo išplaukę gaudyti jūros vėžių.

Pranešimai

Toronto, Ont.

Susirinkimas

Sūnų ir Dukterų Draugijos 1-mos kuopos narių mėnesinis susirinkimas įvyks antradienį, rugpjūčio 4 d., 7.30 val. vakare, savojo salė, 160 Claremont St.

Visi nariai kviečiami ir raginami atsilankyti, apsimokėti narinius mokesčius, kurie dar nėra apsimokėję.

T. Rimdžius
Kuopos sekr.

Torontiečių Kronika

Turėjo operaciją

L. Puras turėjo sunkią operaciją veteranų ligoninėje Sunnybrook. Ligonis jaučiasi gerai.

Reporteris linki jam greitai pasveikti.

Išvyko į New Yorką

Draugas F. Gaizauskas yra išvykęs į New Yorką, pasimaitymui su seseria, kuri šiomis dienomis atvyko iš Lietuvos nuolatiniam apsigyvenimui.

Ją atsikvietė jos vakai.

Rep.

Sauvališškai Išsiskyrė Iš Gyvyjų Tarpo

PORT ARTHUR, Ont. —

Liepos 23 dieną staiga sauvališškai nutraukė gyvybės siūlą Vytautas Prelgauskas (Victor Selg), paėjęs iš Lietuvos, Baisiogalos valsč., Kalvelių kaimo. Kanadon atvykęs 1928 m.

Velionis pirmus keletą metų praleido vakarinėje Kanadoje, dirbdamas ant ūkių apie Edmontoną. Taipgi nekuri laiką gyveno Winnipege. Apie 1934 metus atvyko į Port Artur, Ont., kur nuolatiniai apsigyveno, keletą metų dirbdamas miškuose. Paskutiniu laikotarpiu dirbo apartamento prižiūrėtoju.

Ekonominiai gerai stovėjo. Turėjo neblogą namą, kurį prieš keletą dienų prieš mirštį pardavė už \$10,000. Apie tiek turėjo banke. Todėl negalima sakyti, kad skurdo verčiamas prie to priėjo.

Tiesa, per paskutinius kelio mėnesių skusdavosi nervuotumu ir nuoboduliu. Lankydamasis pas gydytojus ir imdavo visokius vitaminus ir nervų piliules. Paliktame rašelyje savo artimam kaimynui Vladui Stukoniui sako: "Brangus drauge Vladi ir Ema (Vlado žmona — P. K.), nebegaliu daugiau kęsti. Vaistai man negelbsti ir gali prisieiti kentėti. Atgyvenau pusę amžiaus ir man užtenka. Todėl linkiu

jums laimingo gyvenimo. Atarasit mane garadžių. Taipgi raštelį, nurodant, kuriame banke pinigai, testamentas, ir pas kurį advokatą nueiti".

Negalima sakyti, kad protiniai buvo pakrikę. Bet liepos 23 dieną apie 5 valandą po pietų iš jo pirkusi namą šeiminiškė rado duris užrakintas. Jai parūpo pasižiūrėti garaže. Ten ji ir rado velionį kabantį.

Jai sukėlus truksmą, tuojau pribuvo kaimynai Vladas Stukonis ir kiti, bet jau buvo po laiko, Vytautas Selg jau buvo sustingęs. Pašaukus policiją ir Stukoniui atrakinus duris, buvo rasta ant staliuko raštai, rašyti paskutinėmis valandomis, adresuoti Vladui Stukoniui, kuris ir rūpinosi jo palaidojimu.

Vytautas Prelgauskas buvo vidutinio prasilavinimo ir skaitėsi socialistu, buvo nuolatinis Keleivio skaitytojas ir rėmėjas. Mėgo susirašinėti su parlamentariu Fisher'iu ir Dr. Ancevičium Toronte, kuriuos ir rinkiminėje kampanijoje rėmė finansiniais.

Velionis buvo palaidotas liepos 27 dieną Port Artur kapinėse.

Išsėkis ramybėje. Lai būna tau lengva šios šalies žemė, o tavo giminėms Lietuvoje ir tavo pažinėjusiems reiškiamę gilią užuojautą.

P. Kunchys

Pataisome Klaidą

Maple Park Bendrovė, Methuen, Mass., sveikindama Suzaną Sukienę su metine sukaktimi per klaidą paminėjo 75 metus, o tikrenybėje buvo sveikinama su 70 metų sukaktimi.

Labai atsiprašome klaidos paliestus.

A. Večkys

Klaipėda. — Vokietijos Demokratinės Respublikos laivai yra nuolatiniai Klaipėdos uosto svečiai. Per penkis šių metų mėnesius locmanai įvedė pro uosto vartus 55 laivus su VDR

J. LUNSKY

AKIŲ SPECIALISTAS

Egzaminuoja akis, ištiria akių nervus, nuo kurių paeina nervuotumas ir galvos skaudėjimas. Pri-taiko akinius.

470 College W., Toronto
Tel.: WA. 1-3924

FRANK VASS, B.A.

Advokatas - Notaras
263 College Street
WA. 2-6112, WA. 2-6111
Res. — CL. 1-0651
Toronto

vėliava.

Pagrindinės vokiečių laivų išvežamos prekės — valcuotas metalas ir Klaipėdoje gaminama celulozė.

Prieš kelias dienas uostą paliko stambus VDR laivas "Edgar Andre". Į jo triumus uostininkai pakrovė 7,000 tonų valcuoto metalo.

EM. 8-6575

John's Flooring

Taisome ir Atnaujiname
Grindis
118½ Robinson St.
Toronto

Restoranas

ISNUOMAVIMUI AR PARDAVIMUI

Išnuomojame ar parduodame restoraną UNIOU CAFE su 20 kambarių namu. Yra kiemas, garažas dviem automobiliams. Namas atremontuotas.

Dėl platesnių informacijų kreipkitės: 387 Sherman Ave. N., Hamilton, Ont., arba telefonuokite: LI. 4-6917. Savininkas Ch. Pampalas.

Lietuvis Stogų Dengėjas

Abest Roofing & Tinsmithing Co.

144 FIRST AVE. Tel. HO. 6-8252

Toronto 8, Ont.

Dengiame naujus ir taisome senus stogus, vandens nutekėjimus (eavsthrough) ir atliekame visokius skardos darbus.

Savininkas C. SWANKAS

LIETUVIS PLUMBERIS

J. Lisauskas

Įrengiam Aliejinį Apšildymą
Atliekam Kitus Plumberio Darbus
Darbas Garantuotas — Priinama Kaina

148 WESTMINSTER AVE. Tel. LE. 2-5191
Toronto

Akių ir Akinių Specialistas

G. S. MERRITT

Optometristas — Optikas
Skaitymui akiniai \$15.00 ir daugiau.
Bifocals — \$19.00 ir daugiau
(įskaitant akių egzaminavimą)

Valandos: 9-12 ir 1-6. Treč. po pietų uždaryta
Antradienį, Ketvirt. ir Penkt. vakarais pagal susitarimą

1149 Dundas St. W. Tel. LE. 5-6400
Toronto, Ont.

Laikrodininkas

F. Bochulis

71 Beatty Ave. — Toronto — Tel. LE. 3-5116

Taisau visokių rūšių laikrodžius ir žiedus.
Pageidaujantiems paimu ir pristatau į namus

Darbas Garantuotas

Taipgi per mane galite nusipirkti pigiau laikrodžius, žiedus ir kt.

Atliekame Visokius Cementavimo Darbus

Garažus, Priestatus ir kita.

Darbas Garantuotas — Veltui Apkainavimas
Telefonuokite: Helen, AV. 5-4690 Toronto.
(Kalba lietuviškai)

Lilia Flower Shop

630 QUEEN ST. W. TORONTO

Specializuojamės Prirengime Gėlių Vestuvėms, Laidotuovėms ir Kitiems Reikalams.

Telefonas EM. 6-4183

Advokatas - Notaras

WILLIAM PALAMAR

Suite 133

17 QUEEN ST. E. TORONTO
Office EM. 2-1941 - Telefonas - Res. RU. 1-2177

PARDUODAME

ŠVIEŽIĄ MEDŲ

T. R. MacNaughton, Meadowvale, Ont.
(Westoniečio K. Doveikos žentas)

Torontiečių patogumui, mūsų bičių medaus galima gauti
Lietuvių salėje, 160 Claremont St.